

Bruselj, 17. maj 2021
(OR. en)

8693/21

EDUC 162
JEUN 48
SOC 261
EMPL 194

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	7985/21
Zadeva:	Sklepi Sveta o pravičnosti in vključenosti v izobraževanju in usposabljanju za spodbujanje učnega uspeha za vse

V prilogi vam pošiljamo Sklepe Sveta o pravičnosti in vključevanju v izobraževanje in usposabljanje za spodbujanje uspeha izobraževanja za vse, ki jih je Svet (izobraževanje, mladina, kultura in šport) odobril na zasedanju 17. in 18. maja 2021.

Sklepi Sveta o

**pravičnosti in vključenosti v izobraževanju in usposabljanju za spodbujanje učnega uspeha za
vse**

SVET EVROPSKE UNIJE –

GLEDE NA

1. evropski steber socialnih pravic, ki so ga Evropski parlament, Svet in Komisija skupaj razglasili na socialnem vrhu v Göteborgu leta 2017, zlasti njegovo prvo, tretje in enajsto načelo;
2. Resolucijo Sveta o strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju pri uresničevanju evropskega izobraževalnega prostora in širše (2021–2030), v kateri je kot prva strateška prednostna naloga opredeljeno izboljšanje kakovosti, pravičnosti, vključenosti in vsesplošnega uspeha pri izobraževanju in usposabljanju;

OB OPOZARJANJU na politično ozadje, opisano v prilogi;

3. ugotovitev iz pregleda izobraževanja in usposabljanja za leto 2020, ki med drugim kažejo:

- a) da je udeležba v vzgoji in varstvu predšolskih otrok od četrtega leta dalje – zahvaljujoč stalnim prizadevanjem držav članic – visoka in tik pod ciljem iz okvira za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju (ET 2020), vendar neenak dostop in kakovost ostajata izziv;
- b) da je bil leta 2019 delež mladih, ki zgodaj opustijo izobraževanje in usposabljanje, 10,2 %, pri čemer je bil cilj ET 2020 skoraj dosežen. Vendar je ta delež pri invalidih 20,3 %, za učence, rojene v tujini, pa je bolj verjetno, da bodo prezgodaj opustili izobraževanje kot za njihove vrstnike, rojene v državi, v kateri se izobražujejo (22,2 % v primerjavi z 8,9 %). Izobraževanje zgodaj opusti več mladih moških kot mladih žensk (11,9 % v primerjavi z 8,4 %), pri čemer se ta razlika v zadnjem desetletju na splošno ni spremenila;
- c) dejstva, da so rezultati študije PISA iz leta 2018 pokazali, da EU ni izpolnila svojega cilja iz ET 2020 glede stopnje podpovprečnih dosežkov pri osnovnih znanjih in spretnostih, ki bi morala biti manjša od 15 %. Podpovprečni dosežki so se v EU kot celoti dejansko povečali pri naravoslovju in branju ter v zadnjem desetletju ostali stabilni pri matematiki (22,5 % pri branju, 22,9 % pri matematiki in 22,3 % pri naravoslovju v EU-27). Izrazite razlike med spoloma pri stopnjah podpovprečnih dosežkov so prisotne le še pri branju – večji delež podpovprečnih dosežkov je pri dečkih. Poleg tega rezultati kažejo na pomen vzdušja v šoli za dobro počutje in uspešnost učencev;

- d) dejstva, da so EU in večina držav članic dosegle cilj ET 2020, v skladu s katerim naj bi 40 % prebivalcev doseglo terciarno izobrazbo. Vendar razlike med spoloma še vedno obstajajo po vsej EU, študenti z manj priložnostmi pa imajo nižja pričakovanja, da bodo zaključili terciarno izobraževanje (43,4 %), kot njihovi vrstniki (82,3 %);
- e) da je bil napredek pri povečevanju udeležbe odraslih v izobraževanju v zadnjem desetletju počasen, udeležba v državah članicah pa je še vedno zelo neenaka. Leta 2019 je bila stopnja udeležbe odraslih v izobraževanju v EU-27 10,8 %, kar predstavlja majhno povečanje v primerjavi s 7,8 % v letu 2010 in je še vedno daleč od cilja 15 %;
- f) da je socialno-ekonomsko okolje še vedno najpomembnejši dejavnik rezultatov izobraževanja v EU, saj velik delež mladih ovira pri pridobivanju ustrezne ravni osnovnih znanj in spretnosti ter preprečuje navzgor usmerjeno družbeno mobilnost;

4. raziskave Skupnosti o uporabi IKT (informacijske in komunikacijske tehnologije) v gospodinjstvih in pri posameznikih, ki je pokazala, da leta 2019 petina mladih (starih od 16 do 24 let) v EU še vedno ni imela osnovnih digitalnih veščin;
5. poročila Eurydice za leto 2020 z naslovom Pravičnost v šolski izobrazbi v Evropi: strukture, politike in uspešnost učencev (*Equity in school education in Europe: Structures, policies and student performance*), v katerem so opredeljene politike in strukture, povezane z višjimi ravnmi pravičnosti pri uspešnosti učencev, in je prikazano, da se pravičnost v šolah tako v smislu vključenosti kot pravičnosti v Evropi zelo razlikuje;
6. pandemije COVID-19, ki je skupaj z obsežnim prehodom na digitalno poučevanje in učenje močno obremenila sisteme izobraževanja in usposabljanja po vsej EU ter bo najverjetneje vplivala na napredek pri doseganju več ciljev in kazalnikov na področju izobraževanja in usposabljanja na ravni EU;

MENI, DA

7. je pri novem strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju pri uresničevanju evropskega izobraževalnega prostora in širše (2021–2030) in glede na njegov splošni politični cilj vzpostavitve evropskega izobraževalnega prostora zdaj čas za oceno dosedanjega napredka pri izboljšanju pravičnosti in vključenosti v izobraževanju in usposabljanju, da bi pospešili doseganje učnega uspeha za vse ter dali nov zagon sodelovanju na ravni EU in delu na nacionalni ravni na tem področju;

8. bo moral Svet – čeprav se je že spoprijel z vprašanji pravičnosti, vključujočega izobraževanja ter učnega uspeha v izobraževanju in usposabljanju – ta vprašanja v prihodnje obravnavati kot celoto ter kot presečne in medsebojno odvisne točke, ki lahko pomagajo določiti sposobnost sistemov izobraževanja in usposabljanja za zagotavljanje resnično družbeno vključujočega ter kohezivnega, pravičnega in uspešnega visokokakovostnega izobraževanja in usposabljanja *za vse*, vključno z vseživljenjskim učenjem;
9. so ministri in ministrice EU za izobraževanje, zlasti po svetovni pandemiji COVID-19, ki je prizadela vse sisteme izobraževanja in usposabljanja, vključno z vzgojo in varstvom predšolskih otrok, v več razpravah, ki so potekale od leta 2020, poudarili pomen izboljšanja pravičnosti in vključenosti v izobraževanju in usposabljanju, da bi zagotovili, da nihče ne bo zapostavljen;
10. bi morali evropski sistemi izobraževanja in usposabljanja izkoristiti dejstvo, da je vključevanje ena od glavnih prednostnih nalog v vseh politikah EU, programih financiranja in instrumentih, kot so novi program Erasmus+, v katerem so predvideni namenski ukrepi za vključevanje, Evropski socialni sklad plus, ki podpira spodbujanje enakega dostopa do visokokakovostnega izobraževanja in usposabljanja na vseh stopnjah, zlasti za prikrajšane skupine, ter mehanizem EU za okrevanje in odpornost, ki bi ga bilo treba v celoti uporabiti za zmanjšanje neenakosti v izobraževanju, ki so se zaradi sedanje krize še poslabšale;
11. je potencial izobraževanja in usposabljanja za spodbujanje vključenosti splošno priznan v skupaj razglašenem evropskem stebru socialnih pravic, pa tudi v njegovem akcijskem načrtu¹, ki ga je nedavno sprejela Komisija in v katerem je poudarjeno, da sta izobraževanje in usposabljanje bistvena za ustvarjanje novih priložnosti za vse;

¹ Dok. COM(2021) 102 final.

PRIZNAVA, DA

12. je pravičnost pri dostopu, vključenosti in uspehu za vse v izobraževanju in usposabljanju temeljno načelo izobraževanja in usposabljanja, vendar je doseganje tega še vedno izziv za sisteme izobraževanja in usposabljanja v EU, pri čemer so med državami članicami in znotraj njih velike razlike;
13. imata izobraževanje in usposabljanje pomembno vlogo pri zmanjševanju neenakosti, zlasti tistih, ki so povezane s socialno-ekonomskim statusom, migrantskim ozadjem, rasno ali etnično pripadnostjo², spolom, spolno usmerjenostjo in invalidnostjo, in obstajajo dokazi, da so najuspešnejši sistemi izobraževanja in usposabljanja tisti, ki poudarjajo pravičnost in vključenost;
14. ima sodelovanje med ustanovami za formalno in neformalno izobraževanje in usposabljanje še posebej pozitiven učinek na socialno vključenost, kar se je izkazalo med pandemijo COVID-19;
15. ima politika izobraževanja in usposabljanja glede na to, da se raznolikost in razkorak v današnji družbi še naprej povečujeta, glavno vlogo pri preprečevanju diskriminacije ter spodbujanju vključenosti, vključevanja in spoštovanja raznolikosti v Evropski uniji. Zato je treba sisteme izobraževanja in usposabljanja oblikovati na način, da se vsem skupinam in posameznikom zagotovi dejansko enak dostop do kakovostnih priložnosti za učenje in da so zmožni uspešno zaključiti svoje izobraževanje ali usposabljanje;
16. si je treba še naprej prizadevati, da bo več učencev lahko uspešno zaključilo višje sekundarno (ali enakovredno) izobraževanje in usposabljanje ter nadaljevalo svojo pot z dodatnim izobraževanjem in usposabljanjem ali terciarnim izobraževanjem, kar jim bo omogočilo, da pridobijo dragoceno znanje, spretnosti in kompetence za življenje ter v celoti uresničijo svoj potencial;

² Sklicevanje na Direktivo Sveta 2000/43/ES z dne 29. junija 2000 o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na raso ali narodnost.

17. je v zadnjih letih nacionalnim in regionalnim sistemom izobraževanja in usposabljanja uspelo izboljšati uspešnost pri zagotavljanju večje pravičnosti pri dostopu in vključenosti, kar lahko izboljša učni uspeh, vendar so še vedno potrebna nadaljnja prizadevanja in ukrepi, da bi hkrati izboljšali pravičnost, vključenost in učni uspeh. Zato je med drugim treba zagotavljati dostopnejše in bolj kakovostno vseživljenjsko usmerjanje na vseh stopnjah in v vseh vrstah izobraževanja in usposabljanja³;
18. ima novi program Erasmus+ zdaj na voljo več sredstev za učinkovitejše spodbujanje socialne vključenosti in pravičnosti ter izboljšanje doseganja ljudi s posebnimi potrebami in/ali manj priložnostmi, vključno z omogočanjem večje dostopnosti do dejavnosti mobilnosti širšemu krogu učencev, učiteljev, mentorjev, izobraževalcev, ki usposablajo učitelje, in drugemu osebju;

POUDARJA, DA

19. bi morali imeti vsi posamezniki možnost, da v vsakem življenjskem obdobju razvijejo širok nabor ključnih kompetenc⁴, da bi poklicno in osebno uspevali v svetu ter bili sposobni soočati se s sedanjimi in prihodnjimi spremembami v družbi in gospodarstvu, tudi v okviru zelenega in digitalnega prehoda; to vprašanje zadeva tako socialno pravičnost kot tudi konkurenčnost EU;
20. imata izobraževanje in usposabljanje ključno vlogo pri oblikovanju prihodnosti Evrope ter omogočanju osebne izpopolnitve in dobrega počutja državljanov, da bi bili pripravljeni prilagoditi se spreminjajočemu se trgu dela in biti uspešni na njem, pa tudi, da bi bili odgovorni in aktivni državljani;

³ V skladu z Resolucijo Sveta z dne 21. novembra 2008 o boljšem vključevanju vseživljenjske orientacije v strategije vseživljenjskega učenja.

⁴ Priporočilo Sveta z dne 22. maja 2018 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje, UL C 189, 4.6.2018, str. 1.

21. je pandemija COVID-19 še močneje poudarila potrebo po obravnavanju dolgotrajnih strukturnih izzivov, ki presegajo neposredne učinke pandemije, tudi v zvezi z dobrim počutjem in duševnim zdravjem otrok v šolah in učiteljev. Zaradi teh razmer je še bolj nujno zagotoviti vključujoče visokokakovostno izobraževanje in usposabljanje, vključno z vzgojo in varstvom predšolskih otrok, ter omogočiti njuno razpoložljivost in dostopnost vsem učencem, ne glede na njihov spol, specifično socialno-ekonomsko, etnično, versko ali kulturno okolje, posebne učne potrebe ali druge osebne okoliščine;
22. so enake možnosti za vse pri dostopu do izobraževanja in usposabljanja ključnega pomena, vendar ne zadostujejo; posebno pozornost je treba nameniti presečni naravi vprašanj, tj. učencev, ki se soočajo z dodatnimi ali prekrivajočimi se izzivi, kot so učenci s posebnimi učnimi potrebami ali invalidi, učenci, ki preživljajo težke osebne okoliščine, učenci iz prikrajšanih socialno-ekonomskih okolij, učenci z migrantskim ozadjem in pripadniki manjšin, učenci z gospodarsko prikrajšanih območij ali izoliranih, otoških ali oddaljenih območij, kot so najbolj oddaljene regije EU. V skladu s to logiko je treba upoštevati potrebe posebej nadarjenih učencev, da bi jih podpirali in jim pomagali uresničiti njihov celotni potencial;
23. je za izboljšanje pravičnosti in vključenosti v izobraževanju in usposabljanju treba razviti tudi upoštevanje vidika spola v procesih poučevanja in učenja ter v izobraževalnih ustanovah in ustanovah za usposabljanje, hkrati pa se spopasti s spolnimi stereotipi in predsodki ter jih odpraviti, pa tudi preprečevati diskriminacijo na podlagi spola ali spolne usmerjenosti;

24. bi morali sistemi izobraževanja in usposabljanja upoštevati različne individualne potrebe, sposobnosti in zmogljivosti vseh učencev ter vsem zagotavljati priložnosti za učenje, tudi povezave z neformalnim in priložnostnim učnim okoljem, kot je med drugim sodelovanje s centri za izobraževanje odraslih, ustanovami ali centri za mladinsko delo in kulturnimi ustanovami;
25. si je še vedno treba prizadevati, da se vsem učencem zagotovijo socialne, emocionalne, državljanske in medkulturne kompetence, potrebne za potrjevanje, krepitev in spodbujanje demokratičnih vrednot, temeljnih pravic, enakih možnosti, socialne vključenosti in nediskriminacije v EU ter za spodbujanje zavestnega in dejavnega državljanstva. Pri tem ima lahko ključno vlogo državljanska vzgoja, saj vsi učenci pridobijo razumevanje in spoštovanje vseh oblik raznolikosti ter tako razvijajo strpnost, demokratični odnos, kritično razmišljanje ter pridobivanje medkulturnih in aktivnih državljskih kompetenc;
26. udeležba v vzgoji in varstvu predšolskih otrok zagotavlja pomembno podlago za prihodnji osebni, učni in poklicni uspeh, kar je zlasti pomembno za otroke iz prikrajšanih ali ranljivih okolij. Vendar je treba še dodatno izboljšati kakovost, vključenost, dostopnost in cenovno sprejemljivost sistemov vzgoje in varstva predšolskih otrok, da se zagotovijo dejanske enake možnosti za udeležbo vseh otrok⁵;

⁵ V skladu s Priporočilom Sveta z dne 22. maja 2019 o visokokakovostnih sistemih vzgoje in varstva predšolskih otrok.

27. imajo mladi zaradi zgodnjega opuščanja izobraževanja in usposabljanja ter učnega neuspeha manjše socialno-ekonomske možnosti, zlasti tisti, ki so ogroženi, in tisti, ki so najbolj izpostavljeni izključenosti. Nadaljevati je treba prizadevanja, da bi zagotovili resnično vključujoče sisteme, v katerih bo vsem učencem zagotovljena kakovostna izobrazba, ter spodbujali in varovali njihovo dobro počutje in duševno zdravje. To je skupaj s preventivnimi in podpornimi ukrepi, ki temeljijo na individualnih potrebah učencev in izboljšani kakovosti vseživljenjskega usmerjanja, ključnega pomena za zmanjšanje stopnje zgodnjega opuščanja izobraževanja in usposabljanja ter usmerjanje učencev k uspešnemu zaključku višjega sekundarnega (ali enakovrednega) izobraževanja in nadaljevanju njihove poti z dodatnim izobraževanjem in usposabljanjem ali terciarnim izobraževanjem;
28. je bistveno spodbujati boljše učne dosežke in podpirati nemoten prehod na trg dela, tudi s spodbujanjem nenehnega osebnega, akademskega in poklicnega razvoja ter aktivnega državljanstva v okviru vseživljenjskega usmerjanja, vseživljenjskega učenja in izobraževanja odraslih ter, po potrebi, procesov „izpopolnjevanja“ in „preusposabljanja“.
29. je delež učencev s podpovprečnimi dosežki še vedno previsok in da so v Evropi učenci iz prikrajšanih okolij, iz gospodarsko prikrajšanih območij ali iz izoliranih, otoških ali oddaljenih območij, kot so najbolj oddaljene regije EU, prekomerno zastopani med učenci s podpovprečnimi dosežki in tistimi, ki zgodaj opustijo šolanje. Zato je treba še naprej iskati ukrepe politike s področja izobraževanja in usposabljanja, ki lahko bolje spodbudijo učni uspeh za vse učence, vključno z inovativnimi pedagoškimi pristopi;

30. poklicno izobraževanje in usposabljanje, vključno z vajeništvom in drugimi oblikami učenja na delovnem mestu, prispevata k pravičnosti z zagotavljanjem visokokakovostnih in vključujočih poklicnih programov, ki so dostopni za vse, tudi ranljive skupine⁶;
31. izobraževanje odraslih prav tako zagotavlja prožne možnosti za vse, tudi ranljive skupine, da dostopajo do izobraževanja, in ponuja drugo priložnost ali alternativno pot do znanj in spretnosti ter kvalifikacij;
32. bi sodelovanje in pravočasna izmenjava informacij med ustanovami za izobraževanje in usposabljanje, mladinskim delom in socialnim sektorjem omogočila zgodnje odkrivanje učencev, pri katerih obstaja tveganje zgodnjega opuščanja šolanja, in zagotovila ustreznejše podporne ukrepe za ranljive mlade, kot so mladi, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, tudi prek okrepljenega jamstva za mlade;
33. lahko terciarno izobraževanje spodbuja pravičnost in vključenost s spodbujanjem in podpiranjem študentov pri nemotenem prehodu iz višjega sekundarnega izobraževanja v terciarno izobraževanje, s podpiranjem dostopa do visokokakovostnega in vključujočega izobraževanja za vse kategorije učencev ter s spodbujanjem udeležbe slabo zastopanih skupin, vključno z netradicionalnimi učenci. Poleg tega lahko še bolj vključuje odrasle, spodbuja izpopolnjevanje in preusposabljanje ter ima pomembno vlogo v vseživljenjskem učenju s prilagodljivimi alternativami celotnim programom, in sicer s preučevanjem koncepta in uporabe evropskega pristopa k mikrokvifikacijam;
34. je delo, opravljeno v okviru bolonjskega procesa, pomembno za nadaljnji razvoj socialne razsežnosti v terciarnem izobraževanju;

⁶ V skladu s Priporočilom Sveta z dne 24. novembra 2020 o poklicnem izobraževanju in usposabljanju (PIU) za trajnostno konkurenčnost, socialno pravičnost in odpornost.

35. ima digitalna tehnologija pomembno vlogo pri zagotavljanju, da so učna okolja, digitalni načini poučevanja, orodja in naloge prilagodljivi, personalizirani in primerni za različne skupine učencev. Spodbuja lahko resnično vključevanje, pod pogojem, da se hkrati obravnavajo vprašanja digitalne vrzeli v zvezi z digitalno infrastrukturo, povezljivostjo in dostopom do digitalnih naprav, opreme, virov in digitalnih veščin ter njihovo dostopnostjo za invalide. Čeprav je digitalna tehnologija med pandemijo COVID-19 omogočila izobraževanje na daljavo, so te razmere izpostavile tudi temeljne razlike v dostopu do digitalnih naprav in povezljivosti ter druge oblike digitalnega razkoraka, kot so digitalne kompetence učencev, učiteljev in skrbnikov ter razpoložljivost podpore, ki so jo imeli na voljo;
36. tudi etična, odgovorna in vključujoča uporaba nastajajočih tehnologij, kot je umetna inteligenca, bi lahko prispevala k premostitvi digitalnega razkoraka ter spodbujanju bolj vključujočega poučevanja in učenja;
37. vse širši dostop do virtualnih učnih okolij ponuja številne nove priložnosti. Vendar so učenci zaradi pogostejšega in vse širšega dostopa do virtualnih učnih okolij in njihove uporabe izpostavljeni tudi večjemu tveganju, da bodo žrtve kibernetkega ustrahovanja in drugih oblik spletnega nadlegovanja ali postali tarče dezinformacij, zlasti prek družbenih omrežij. Prizadevati si je treba za izobraženost učencev in usposobljenost izobraževalcev na področju spletne varnosti ter za to, da se zavedajo morebitnih tveganj nekaterih platform ali spletnih orodij, da bi resnično spodbujali varno virtualno učno okolje. Hkrati bi morale imeti ustanove za izobraževanje in usposabljanje vzpostavljene jasne smernice in postopke za odzivanje na tovrstno problematiko;

38. so učitelji, mentorji, strokovnjaki za vzgojo in varstvo predšolskih otrok ter drugo pedagoško osebje, pa tudi vodje ustanov za izobraževanje in usposabljanje ter svetovalci za usmerjanje na vseh ravneh, bistveni za spodbujanje pravičnosti, vključenosti in uspeha v izobraževanju in usposabljanju za vse. Da bi lahko opravljali to nalogo, morajo biti visoko usposobljeni ter imeti spretnosti, kompetence in osnovno znanje, ki so potrebni za razumevanje in odpravljanje prikrajšanosti v izobraževanju ter poučevanje in izobraževanje v vse bolj raznolikih, večjezičnih in večkulturnih okoljih;
39. bi morali biti začetno izobraževanje, uvajanje in stalni strokovni razvoj učiteljev, mentorjev in drugih izobraževalcev po potrebi usklajeni z ustreznimi nacionalnimi in regionalnimi standardi ter razvojnimi procesi ustanov za izobraževanje in usposabljanje. To je bistveno za oblikovanje novih pristopov za boljše odzivanje na nove in zahtevne razmere, kot so tiste, povezane z digitalnim in zelenim preходом. Prizadevati si je treba za podporo učiteljem, mentorjem, vodjem ustanov za izobraževanje in usposabljanje ter svetovalcem za usmerjanje pri spodbujanju pravičnosti, kakovosti poučevanja in vseživljenjskega usmerjanja. Poleg tega si je treba prizadevati, da bi privabili najboljše kandidate za ta poklic in odpravili pomanjkanje učiteljev, po potrebi z boljšimi in prožnejšimi strategijami zaposlovanja. Obenem bo to prispevalo k izboljšanju kakovosti in vključenosti ustanov za izobraževanje in usposabljanje, s čimer se bo izboljšalo upravljanje sistemov izobraževanja in usposabljanja;

POZIVA DRŽAVE ČLANICE, NAJ V SKLADU Z NACIONALNIMI OKOLIŠČINAMI IN NAČELOM SUBSIDIARNOSTI:

40. izvajajo ukrepe izobraževalne politike in po potrebi nadaljujejo reforme sistemov izobraževanja in usposabljanja ter pri tem upoštevajo celoten spekter izobraževanja in usposabljanja v okviru celovitega institucionalnega pristopa, da bi okrepili enake možnosti in vključenost ter spodbujali učni uspeh na vseh ravneh in v vseh vrstah izobraževanja in usposabljanja, in sicer tako, da:
- a) upoštevajo vse večje raznolikosti učencev ter izboljšanje dostopa do kakovostnega in vključujočega izobraževanja in usposabljanja za vse učence, vključno s tistimi iz prikrajšanih in ranljivih skupin, kot so učenci, ki jim grozita revščina in socialna izključenost, in učenci s posebnimi učnimi potrebami, invalidi, nizkokvalificiranimi/nizkousposobljenimi osebami, osebami z migrantskim ozadjem, pripadniki manjšin in učenci, ki imajo manj priložnosti zaradi svoje geografske lokacije, spola in/ali slabšega socialno-ekonomskega položaja;
 - b) spodbujajo celovite strategije za učni uspeh na nacionalni in regionalni ravni, ki temeljijo na močnem medsektorskem sodelovanju na vseh ravneh, da bi spodbujali uspešno dokončanje višjega sekundarnega (ali enakovrednega) izobraževanja in usposabljanja ter zmanjšali zgodnje opuščanje izobraževanja in usposabljanja ter podpovprečne dosežke, tudi s podpiranjem celovitega institucionalnega pristopa in večdisciplinarnega sodelovanja v šolah in v njihovi okolici, s splošno vključujočo vizijo izobraževanja in usposabljanja, osredotočeno na učenca, spodbujanjem zgodnjega odkrivanja znakov demotiviranosti, krepitvijo individualiziranega usmerjanja in okvirov za podporo ogroženim učencem ter spodbujanjem in vključevanjem staršev, skrbnikov, družin in skupnosti;

- c) si prizadevajo zagotoviti, da vsi učenci dosežejo temeljne ravni obvladovanja osnovnih znanj in spretnosti, vključno z digitalnimi veščinami, s posebnim poudarkom na skupinah, pri katerih obstaja tveganje glede podpovprečnih dosežkov in zgodnjega opuščanja izobraževanja in usposabljanja, ter hkrati tudi z opredelitvijo učinkovite reforme politik, da bi podprli boljše dosežke pri osnovnih znanjih in spretnostih, zlasti v zvezi z učnimi načrti, in/ali ocenjevanjem in vseživljenjskim usmerjanjem, pa tudi sposobnosti institucij in osebja za inovativnost ter razvoj pristopov in okolij, osredotočenih na učence;
- d) si prizadevajo zagotoviti, da bodo imeli vsi učenci, tudi izredno nadarjeni, ustrezno podporo in intelektualno stimulacijo, v skladu s svojimi sposobnostmi in zmožnostmi, in hkrati zaščititi njihovo fizično, čustveno in psihološko dobro počutje;
- e) zagotovijo, da bodo ustanove za izobraževanje in usposabljanje varna okolja brez nasilja, rasizma, ustrahovanja, kibernetkega ustrahovanja, spolnega nadlegovanja, seksizma, škodljivega govora, dezinformacij, napačnih informacij in vseh oblik diskriminacije;
- f) spodbujajo varno, privlačno in podporno učno okolje, tudi spletno, v katerem lahko vsi učenci rastejo in se razvijajo kot posamezniki in člani skupnosti ter se počutijo spoštovane in cenjene, pri čemer so prepoznani njihovi posebni talenti in potrebe, hkrati pa naj določijo ustrezno visoka pričakovanja za vse učence in skrbijo za njihovo dobro počutje;
- g) zagotovijo, da so v notranjih in zunanjih postopkih za zagotavljanje kakovosti v ustanovah za izobraževanje in usposabljanje upoštevana vprašanja pravičnosti pri dostopu, vključenosti in učnega uspeha za vse učence;

- h) predvidijo, v skladu z nacionalnimi in regionalnimi okoliščinami, izvajanje učinkovitih politik za vseživljenjsko usmerjanje, zagotovijo poklicno usmerjanje in priložnosti za razvoj poklicnega znanja in spretnosti na vseh ravneh in v vseh vrstah izobraževanja in usposabljanja, med drugim tudi zato, da bi podpirali poklicne preusmeritve državljanov in državljanek skozi vse življenje;
 - i) spodbujajo večjezičnost v ustanovah za izobraževanje in usposabljanje z vrednotenjem in uporabo jezikovnih okolij učencev, s čimer se izboljšuje znanje učnega jezika in podpira pridobivanje dodatnih jezikovnih kompetenc;
 - j) zagotavljajo dostopnost do priložnosti za učenje in vključujočega okolja ter individualizirane podporne ukrepe v učnih okoljih, ki invalidom omogočajo čim večji akademski in družbeni razvoj, da bi olajšali njihovo izobraževanje⁷;
 - k) si prizadevajo preprečevati psihološke težave učencev in zagotavljati podporo učencem s psihološkimi težavami, po potrebi tudi z dostopom do strokovne podpore;
41. spodbujajo širok dialog, sodelovanje in inovativne pristope med javnimi organi, ustanovami za izobraževanje in usposabljanje ter ključnimi deležniki, kot so lokalne skupnosti, lokalne in regionalne uprave, starši in skrbniki, širša družina, akterji na področju mladine, socialni in kulturni posredniki, prostovoljci, socialni partnerji, delodajalci in civilna družba, da se zagotovi oblikovanje vključujočih strategij izobraževanja in usposabljanja, ki spodbujajo pravičnost in vključenost ter izpolnjujejo potrebe širše skupnosti;

⁷ V skladu s Konvencijo OZN o pravicah invalidov in strategijo za pravice invalidov za obdobje 2021–2030.

42. spodbujajo zagotavljanje priložnosti za učenje, ki bodo vsem učencem omogočale vseživljenjsko vključevanje v prilagodljive načine izobraževanja in usposabljanja, to pa vključuje vrednotenje predhodnega učenja, tudi v neformalnem in priložnostnem okolju ter v okviru prožnih pristopov, med drugim tudi s preučitvijo koncepta in uporabe evropskega pristopa k mikrokvalifikacijam, pri čemer se je treba izogniti spodkopavanju temeljnega načela celovitega študijskega programa v okviru začetnega izobraževanja in usposabljanja;
43. spodbujajo in lajšajo dostop do visokokakovostne vzgoje in varstva predšolskih otrok za vse otroke, ne glede na njihove individualne, družinske ali socialne okoliščine, ter si prizadevajo za nadaljnje izvajanje evropskega okvira kakovosti za visokokakovostne sisteme vzgoje in varstva predšolskih otrok, vključno z nadaljnjim vlaganjem v vzgojo in varstvo predšolskih otrok, da bi zagotovili dostop več otrokom in izboljšali standarde kakovosti;
44. odraslim, ki so opustili začetno izobraževanje in usposabljanje brez kvalifikacij ali z nizkimi kvalifikacijami, zagotovijo ponovne priložnosti, vključno s prilagodljivimi načini izpopolnjevanja in preusposabljanja;
45. preučijo možnosti za razvoj in izboljšanje nacionalnih sistemov za zbiranje, spremljanje in vrednotenje podatkov, razčlenjenih glede na spol in druge ustrezne parametre, kar bi državam članicam omogočilo, da ocenijo učinek posameznih političnih pobud, to pa bo prispevalo k merjenju napredka pri spodbujanju pravičnosti, vključenosti in uspešnosti v sistemih izobraževanja in usposabljanja;
46. po potrebi še naprej uporabljajo storitve Evropske agencije za vključujoče izobraževanje oseb s posebnimi potrebami pri izvajanju, spremljanju, dokumentiranju in razširjanju uspešnih vključujočih pristopov v svojih sistemih izobraževanja in usposabljanja;

47. v celoti izkoristijo evropska orodja za sodelovanje, namenjena ustanovam za izobraževanje in usposabljanje, kot so platforma eTwinning, School Education Gateway in EPALÉ (elektronska platforma za izobraževanje odraslih v Evropi), da bi izboljšali sodelovanje in izmenjavo informacij, najboljših praks in virov v zvezi s spodbujanjem pravičnosti, vključenosti in učnega uspeha v ustanovah za izobraževanje in usposabljanje;
48. izboljšajo razpoložljivost, dostop, dostopnost in kakovost digitalne opreme in infrastrukture, povezljivost, odprte in digitalne izobraževalne vire in pedagoške metode na vseh stopnjah izobraževanja in usposabljanja, s ciljno usmerjeno podporo, da bi zagotovili učinkovit dostop za prikrajšane učence in učence invalide vseh starosti, hkrati pa obravnavali potrebo po razvoju osnovnih in naprednih digitalnih veščin ter kompetenc na vseh ravneh in v vseh vrstah izobraževanja in usposabljanja ter v celoti izkoristili potencial digitalnega izobraževanja za oblikovanje bolj vključujočega okolja poučevanja in učenja, ki spodbuja učni uspeh;
49. zagotovijo, da imajo učitelji, mentorji, strokovnjaki za vzgojo in varstvo predšolskih otrok, pedagoško osebje in drugi izobraževalci ter vodje ustanov za izobraževanje in usposabljanje na vseh stopnjah vso potrebno podporo, vključno s potrebnim začetnim izobraževanjem, uvajanjem v poklic in stalnim poklicnim razvojem, da bi lahko razumeli in obravnavali prikrajšanost v izobraževanju ter obravnavali pristranskost in predsodke, spodbujali resnično vključenost in uspeh, sprejemali raznolikost, spodbujali ustrezno motivacijo za učenje in zagotavljali visokokakovostne učne rezultate za raznoliko ciljno skupino, v sodelovanju z drugimi deležniki. To vključuje podpiranje razvoja osnovnih in naprednih digitalnih kompetenc in inovativnih pedagoških pristopov ter razvoj socialnih spretnosti in čustvene zrelosti, hkrati pa spodbujanje dobrega počutja in duševnega zdravja pedagogov;
50. rešijo problem pomanjkanja učiteljev, če obstaja, zlasti v izobraževanju učencev s posebnimi potrebami in v večkulturnih in večjezičnih okoljih;

51. še naprej izvajajo zaveze iz pariške deklaracije iz leta 2015, in sicer v okviru državljanske vzgoje, da bi spodbujali aktivno državljanstvo ter strpnost in demokratični odnos, medkulturne kompetence, digitalno in medijsko pismenost ter kritično razmišljanje;
52. v skladu z nacionalnimi ali regionalnimi potrebami v celoti izkoristijo vse razpoložljive mehanizme in programe financiranja na regionalni in nacionalni ravni ter ravni EU, kot so Erasmus+, Evropski socialni sklad plus, skupaj z drugimi evropskimi strukturnimi in investicijskimi skladi, programom InvestEU ter novimi priložnostmi v okviru instrumenta za okrevanje in odpornost, da bi spodbujali trajnostne naložbe v pravično in vključujoče izobraževanje in usposabljanje ter s tem učni uspeh za vse;

POZIVA DRŽAVE ČLANICE IN KOMISIJO, NAJ V SKLADU S SVOJIMI PRISTOJNOSTMI
IN OB USTREZNEM UPOŠTEVANJU SUBSIDIARNOSTI

53. čim bolj izkoristijo priložnosti, ki so na voljo v okviru novega strateškega okvira za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju pri uresničevanju evropskega izobraževalnega prostora in širše (2021–2030), z odprto metodo usklajevanja, da bi spodbujali izmenjave dobrih praks in inovativnih pristopov pri uresničevanju pravičnejšega in bolj vključujočega izobraževanja in usposabljanja, s katerima se spodbuja uspeh, in sicer s krepitevijo vzajemnega in vrstniškega učenja, ter po potrebi z izvajanjem raziskav in študij za spodbujanje oblikovanja politik na podlagi dokazov ter za razvoj in razširjanje uspešnih političnih praks na področju pravičnosti, vključenosti in uspeha za vse na področju izobraževanja in usposabljanja;

POZIVA KOMISIJO, NAJ V SKLADU S POGODBAMA IN OB POPOLNEM SPOŠTOVANJU NAČELA SUBSIDIARNOSTI:

54. skupaj z državami članicami sodeluje pri pobudah, ki jih je napovedala Komisija v okviru evropskega programa znanj in spretnosti, evropskega izobraževalnega prostora in akcijskega načrta za digitalno izobraževanje za obdobje 2021–2027, ki bodo izboljšali pravičnost, vključenost in uspeh v izobraževanju in usposabljanju, ter v okviru strategije o otrokovih pravicah, strategije za pravice invalidov za obdobje 2021–2030 in akcijskega načrta za izvajanje evropskega stebra socialnih pravic, vključno z jamstvom za otroke;
55. si prizadeva za uresničevanje pobude, katere cilj je v sodelovanju z državami članicami oblikovati politične smernice za zmanjšanje deleža slabih rezultatov in povečanje pridobivanja višje sekundarne (ali enakovredne) stopnje izobrazbe in usposabljanja, prispevati k zvišanju ravni usposobljenosti, zagotoviti, da dosežena izobrazba ne bo odvisna od socialno-ekonomskega okolja in preprečevati brezposelnosti mladih;
56. izvaja strateški dialog z državami članicami s poudarkom na razvoju uspešnega digitalnega ekosistema ter krepitvi digitalnih veščin in kompetenc, da bi omogočili digitalno preobrazbo izobraževanja in usposabljanja;
57. pripravi smernice za politike držav članic v zvezi s spletnim učenjem in učenjem na daljavo v primarnem in sekundarnem izobraževanju, da bi izboljšali vključevalno naravo in prilagodljivost šolskega izobraževanja ter razvoj širokih kompetenc vseh učencev;
58. podpirajo sodelovanje med ustreznimi organizacijami deležnikov na evropski, nacionalni in regionalni ravni ter organi držav članic, pristojnimi za izobraževanje in usposabljanje, da bodo lahko skupaj prispevali k političnim priporočilom o inovativnih in multidisciplinarnih pristopih k poučevanju in učenju osnovnih znanj in spretnosti;

59. izboljša sodelovanje na področju pravičnosti pri dostopu, vključenosti in uspehu za vse v izobraževanju in usposabljanju z ustreznimi evropskimi institucijami in agencijami, kot je Evropska agencija za vključujoče izobraževanje oseb s posebnimi potrebami, ter z ustreznimi mednarodnimi organizacijami, kot so Svet Evrope, OECD, Združeni narodi in UNESCO, v sodelovanju z državami članicami;
60. na podlagi in ob uporabi strokovnega mnenja stalne skupine za kazalnike in merila pripravi predloge možnih kazalnikov ali ciljev na ravni EU na področju pravičnosti in vključenosti;
61. preuči možnosti za razvoj in izboljšanje evropskega zbiranja podatkov, zlasti v okviru Eurostata, da bi olajšali oceno političnih pobud in ukrepov, ki spodbujajo pravičnost, vključenost in uspeh v sistemih izobraževanja in usposabljanja po vsej EU, hkrati pa se izognili dodatnim obremenitvam za države članice;
62. se v tesnem sodelovanju z državami članicami posvetuje s strokovno skupino za kakovostne naložbe v izobraževanje in usposabljanje, da bi preučili, kako bi lahko učinkovite in uspešne naložbe v kompetence ljudi in infrastrukturo prispevale k spodbujanju pravičnosti in vključenosti v izobraževanju in usposabljanju;
63. skliče strokovno skupino za pripravo predlogov o strategijah za oblikovanje podpornega učnega okolja za skupine, pri katerih obstaja tveganje podpovprečnih dosežkov, in za podpiranje dobrega počutja v šoli;
64. skliče strokovno skupino, ki se bo osredotočila na spodbujanje digitalne pismenosti in boj proti dezinformacijam, kar je ključnega pomena za ustvarjanje varne, avtonomne in vključujoče spletne izkušnje za vse.

POLITIČNO OZADJE

1. Sklepi Sveta o strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju (ET 2020) (12. maj 2009)
2. Priporočilo Sveta o politikah za zmanjševanje osipa (28. junij 2011)
3. Resolucija Sveta o prenovljenem programu za izobraževanje odraslih (20. december 2011)
4. Priporočilo Sveta o potrjevanju neformalnega in priložnostnega učenja (20. december 2012)
5. Deklaracija o spodbujanju državljanstva in skupnih vrednot svobode, strpnosti in nediskriminacije z izobraževanjem (Pariz, 17. marec 2015)
6. Skupno poročilo Sveta in Komisije za leto 2015 o izvajanju strateškega okvira za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju (ET 2020) – Nove prednostne naloge za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju (23. in 24. november 2015).
7. Sklepi Sveta o zmanjšanju osipa in spodbujanju šolskega uspeha (15. december 2015)
8. Priporočilo Sveta o poteh izpopolnjevanja: nove priložnosti za odrasle (19. december 2016)

9. Sklepi Sveta in predstavnikov vlad držav članic, Sklepi Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o vključujoči različnosti, ki omogoča dostop do kakovostnega izobraževanja za vse (17. februar 2017)
10. Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Razvoj šol in odlično poučevanje za dober začetek v življenju (30. maj 2017)
11. Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij z naslovom Krepitev evropske identitete s pomočjo izobraževanja in kulture: Prispevek Evropske komisije k srečanju voditeljev v Göteborgu (17. november 2017)
12. Priporočilo Sveta o spodbujanju skupnih vrednot, vključujočega izobraževanja in evropske razsežnosti poučevanja (22. maj 2018)
13. Sklepi Sveta o prizadevanjih za uresničitev vizije evropskega izobraževalnega prostora (22. maj 2018)
14. Priporočilo Sveta o spodbujanju avtomatičnega vzajemnega priznavanja visokošolskih diplom in spričeval višjega sekundarnega izobraževanja ter izidov iz učnih obdobj v tujini (26. november 2018)
15. Priporočilo Sveta o celovitem pristopu k poučevanju in učenju jezikov (22. maj 2019)
16. Priporočilo Sveta o visokokakovostnih sistemih vzgoje in varstva predšolskih otrok (22. maj 2019)

17. Resolucija Sveta o nadaljnjem razvijanju evropskega izobraževalnega prostora za podporo v prihodnost usmerjenih sistemov izobraževanja in usposabljanja (8. november 2019)
18. Sklepi Sveta o evropskih učiteljih in mentorjih za prihodnost (9. junij 2020)
19. Sklepi Sveta o boju proti krizi zaradi covida-19 v izobraževanju in usposabljanju (16. junij 2020)
20. Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij z naslovom „Program znanj in spretnosti za Evropo za trajnostno konkurenčnost, socialno pravičnost in odpornost“ (1. julij 2020)
21. Unija enakosti: akcijski načrt EU za boj proti rasizmu za obdobje 2020–2025 (18. september 2020)
22. Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o uresničitvi evropskega izobraževalnega prostora do leta 2025 (30. september 2020)
23. Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij z naslovom Akcijski načrt za digitalno izobraževanje 2021–2027 – Novi temelji za izobraževanje in usposabljanje v digitalni dobi (30. september 2020)
24. Priporočilo Sveta o poklicnem izobraževanju in usposabljanju (PIU) za trajnostno konkurenčnost, socialno pravičnost in odpornost (24. november 2020)
25. Sklepi Sveta o digitalnem izobraževanju v evropskih družbah znanja (24. november 2020)

26. Izjava iz Osnabrücka o poklicnem izobraževanju in usposabljanju kot dejavniku okrevanja in pravičnega prehoda na digitalno in zeleno gospodarstvo (30. november 2020)
 27. Resolucija Sveta o strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju pri uresničevanju evropskega izobraževalnega prostora in širše (2021–2030) (18. februar 2021)
 28. Strategija o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030 (3. marec 2021)
 29. Strategija EU o otrokovih pravicah (24. marec 2021)
-